

Kulturně-vědní politika KSČ a ideologizace společenských oborů v letech 1945–1960

Mgr. Markéta Devátá

Předkládaná práce se věnuje komunistické kulturně-vědní politice v letech 1945–1960 z hlediska naplňování jejího stěžejního cíle, jímž bylo celospolečenské přijetí komunistické ideologie, učení marxismu-leninismu. Zabývá se vývojem v období, které započalo formulací společensko-politického transformačního programu přerůstání tzv. národní a demokratické revoluce v revoluci socialistickou a bylo zakončeno deklarací o dosažení socialistické výstavby a které po dosažení mocenského monopolu KSČ provázelo úsilí o široce pojatou kulturní revoluci koncipovanou jako „revoluční myšlenkový převrat“, resp. „ideologický přerod“ uskutečňovaný výchovou k marxisticko-leninskému světovému názoru. Komunistickou kulturně-vědní politiku tedy sleduje v kontextu marxistického diskurzu a ve smyslu analýzy forem, kterými docházelo k ovlivňování společenskovedních oborů, jež byly předurčeny k šíření marxistické filozofie. V užším rámci práce sleduje vývoj vysokých škol, resp. školskou politiku, jež je chápána jako součást komunistického kulturně-vědního programu. V nejužším zaměření se pak zabývá konstituováním politické výchovy a výuky marxismu-leninismu na vysokých školách jako stěžejního ideologického nástroje formování socialistické inteligence.

Předkládaná práce by chtěla přinést koncept výkladu kulturně-vědní politiky KSČ jako kontinuálního procesu před- a poúnorového období a nabídnout jej jako alternativu k tendencím reflektovat dané téma jako dvě diskontinuitní vývojové fáze, resp. poukázat na momenty, které odkazují spíše k roku 1945 jako k bodu, z něhož vychází již pozměněné chápání vědy a kultury a jejich společenské úlohy, a to nejen v komunistickém diskurzu. V tomto smyslu by také chtěla postihnout hlavní ideové podněty, které uvedly do pohybu poválečnou transformaci vysokých škol, jež měla naplňovat cíle demokratizace vědy a vzdělání. Dále by chtěla předložit analýzu hlavních ideologizačních forem, jichž kulturně-vědní politika KSČ používala k uskutečňování programu kulturní revoluce a výchovy socialistické inteligence vyhlášeném na IX. sjezdu, zejména ve vztahu k dělnickým vzdělávacím projektům a k ideologickým kampaním přelomu 40. a 50. let, v jejichž rámci se konstitovala marxistická věda. V neposlední řadě by chtěla poukázat na význam tzv. zakladatelské generace marxistů vycházející z okruhu vysokých politických škol a na její podíl v etablování marxisticko-leninských přístupů ve společenských vědách (v dominujícím dobovém stalinském pojetí) a jejich integraci do výzkumné činnosti společenskovedních

akademických ústavů a kateder vysokých škol v první polovině 50. let i v úsilí o návrat k „čistotě“ marxistického myšlení v rámci procesu destalinizace spojeným s druhou polovinou této dekády.

